

LT-Konsultit Oy:n ja Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy:n ehdotus voitti Tammisaaren kauppasataman kutsukilpailun

(julkaistu AU 1/2005)

Tammisaaren kaupunki käynnisti toukokuussa 2004 aatekilpailun kauppasataman ja sen lähialueen tulevasta kehittämisestä ja maankäytön suunnittelusta. Tarkoituksena oli luoda kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti viihtyisiä ja edustava ranta-alue, joka kuvastaisi kaupungin erityisluonnetta. Kilpailuun kutsuttiin Suunnittelukeskus Oy, Ramboll Finland Oy, LT-Konsultit Oy, Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen Oy, Eriksson Arkkitehdit Oy ja Ab Rakadabra - Arkitektbyrå.

Tarkemman suunnittelun alue käsitti itse kauppasataman, kilpailualue lisäksi pienvenesataman ja Stallörinpuiston sekä selvitysalue ydinkeskustaan, uimarantaan ja Ajurinpuistoon ulottuvan vyöhykkeen.

Tammisaaren ydinkeskustan suunnittelussa päätaavoitteena on ollut luoda elinkelpoinen, kaunis ja viihtyisä alue, jossa on tasapainoisesti tarjolla asuntoja, työpaikkoja sekä kaupallisia ja julkisia palveluja ja jossa vanha arvokas rakennuskanta toimii erityistä Tammisaari-ilmapiiriä luovana resurssina. Pohjoissataman odotetaan voivan integroitua elinvoimaiseen ydinkeskustaan ja tukea tämän säilymistä. Lähtökohtana on nykyisten tavarasatamatoimintojen siirtäminen muualle viiden vuoden sisällä.

Yleisarvostelu

Palkintolautakunta kiinnitti erityistä huomiota arkkitehtoniseen kokonaisratkaisuun ja kaupungin identiteetin vahvistamiseen kaupunkikuvallisin keinoin, teknis-taloudelliseen toteuttamiskelpoisuuteen sekä keskustan ympärivuotisen elinvoiman vahvistamiseen.

Ehdotukset todettiin kauttaaltaan hyvin työstetyiksi ja kauniisti esitetyiksi. Ehdotuksia luonnehdittiin pikemmin realistisiksi kuin kokeileviksi, mutta ne sisälsivät myös uutta luovia ja ennakkoluulottomia ratkaisuja uuden kaupunginosan sekä sisällön että muodon suhteen. Kokonaisuutena tulos antaa hyvän kuvan niistä mahdollisuuksista, jotka sisältyvät nykyiseen kauppasatamaan, jos ja kun se muutetaan "siviiliosaksi" kantakaupunkia ja sen rantamaisemaa.

Kokonaiskerrosala, joka oli ohjalmassa jätetty kilpailijoiden harkintaan, vaihteli ehdotuksissa 15 000 ja 18 000 m² välillä. Tätä pidettiin realistisena lähtöarvona jatkosuunnittelulle, eikä rakentamisen määrä ollut arvostelun kannalta ratkaiseva tekijä. Kilpailu osoitti, että asumista voidaan sijoittaa luontevasti alueelle, samoin ohjelmassa mainitut luontokeskus ja kulttuuritalo sekä erityyppiset vapaa-ajan toiminnot. Pienimittakaavaiset kaupalliset palvelut täydentävät aluetta toimivaksi, sekoittuneeksi kaupunkiyksiköksi.

Kaupunki- ja korttelirakenteen suhteen voitiin ehdotuksissa havaita tiettyä epävarmuutta - jätetäänkö alueelle piirteitä sataman suurmittakaavaisesta ympäristöstä, viitataan vanhan kaupungin orgaaniseen rakenteeseen, noudatetaanko V kaupunginosan ruutukaavaa vai luodaanko uutta, 2000-luvun rakentamistapaa? Palkintolautakunnan mielestä esimerkiksi "idyllisen kalastajayhdyskunnan" tavoittelu johtaisi helposti harhaan. Erääksi avainkysymykseksi osoittautui ydinkeskustan kytkeminen rantaan Ystadinkadun arkkitehtonisesti hallitun jatkeen avulla.

Ratkaisu

Palkintolautakunta hahmotti jatkosuunnittelulle toiminnallisia, mitoituksellisia, ympäristöllisiä ja liikenteellisiä suuntaviivoja ja arvioi yksimielisesti ehdotuksen "Nystan" parhaiten täyttävän kilpailulle asetettuja tavoitteita. Ehdotus palkittiin Tammisaaren perinteistä kaupunkirakennetta jatkavasta kokonaisratkaisusta innovatiivisine korttelirakenteineen ja vaihtelevine julkisine ulkotiloineen. Nystanin tekijät ovat LT-Konsultit Oy / DI Björn Silfverberg, arkkitehti SAFA Petri Saarikoski ja arkkitehti SAFA Ilona Mansikka sekä Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy / arkkitehti SAFA Jussi Murole, arkkitehti SAFA Daniel Bruun, arkkitehti.yo. Matti Jääskö, arkkitehti.yo. Alekski Niemeläinen, arkkitehti.yo., RA Juha Pajakoski, arkkitehti Mathias Nyström, arkkitehti Tuomas Seppänen, arkkitehti.yo. Janne Teräsvirta, arkkitehti SAFA Johanna Rope, arkkitehti.yo. Jenni Hölttä ja arkkitehti Hanna Liukkonen.

Ehdotukselle "Hamnens ljus" annettiin kunniaininta luontevasta, kauniisti jäsenellystä kokonaisuudesta, jolla on vahvat arkkitehtonisesti siteet kaupungin historiaan ja nykypäivään. Muita ehdotuksia ei asettu paremmuusjärjestykseen. Kunniaininnan saaneen ehdotuksen tekijät ovat Suunnittelukeskus Oy / arkkitehti

SAFA Arja Sippola, arkkitehti Anne Kangasniemi ja arkkitehti SAFA Anssi Savisalo sekä satamatekniikan asiantuntijoina dipl.insinöörit Heikki Lehtonen ja Seppo Virmalainen.

Palkintolautakunta suositti, että nykyisen kauppasataman alueen asemakaavoitus käynnistetään voittaneen ehdotuksen pohjalta, muiden ehdotusten ansiokkaat ideat huomioon ottaen, ja että ehdotuksen "Nystan" tekijöille annetaan tilaisuus jatkokehittää ratkaisua arvostelussa kuvatussa hegessä.

Palkintolautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana kaupunginvaltuuston pj. Ole Holmström, kaupunginhallituksen jäsenet Tage Malm, Ulla Lindström-Dahl ja Tom Rehn, kaavoituslautakunnan jäsenet Bengt Lindholm ja Lena Aschan, teknillisen lautakunnan jäsen Ralf Granström, kulttuurijohtokunnan jäsen Ralf Friberg, museolautakunnan jäsen Börje Broberg, ympäristösuojelulautakunnan jäsen Bernhard Biström, kaupungin kutsumana arkkitehti SAFA Jorma Yrjö-Koskinen, elinkeinoelämän edustajana Stig Gustavson ja Ekenässällskapetin edustajana Bengt Bergman sekä kilpailijoiden valitsemana professori, arkkitehti SAFA Staffan Lodenius. Arvostelussa kuultiin asiantuntijoina kaupungin hallintokuntien edustajia. Palkintolautakunna sihteerinä toimi kaavasuunnittelija Niclas Skog.